

Duygu Merzifonluoğlu

cnnturk.com yazarı

“Geçmiş, aslında bugündür.”

24.07.2020 Cuma | 11:38

İnsan hayatının belli bir evresinde, bedeninin içinde taşıdığı ruhun az çok kim olduğunu tanımış ve böylece de doğal olarak bu hayatta neyin peşinde olduğu daha iyi anlamış oluyor. Bu sayede de hayatına giren insanların, başına gelen olayların ve geçmekte olan zamanın daha da çok farkında olmaya başlıyor. İşte o andan itibaren de o güne kadar kendine ve hayata dair tüm anlamış olduklarını aktarmaya başlıyor. Vakti gelmişse eğer, dili döndüğünce, yeteneği elverdiğince, gerçekte kim olduğunu ortaya koymaya başlıyor. İşte o nedenle bazı yolculuklar çok değerli.

Çünkü bu yolculuklarda bir oluş hikayesine şahit oluyor insan. Bir insanın, pek çok boyut, mekan, zaman ve gerçeklik arasında geçiş yapabildiğini görebiliyor. Görsel olarak bu şuna benziyor sanırım. Dünyayı bir labirent gibi düşünün ve ardından da bu labirent içinde elinde sürekli yanan bir mum ile oradan oraya seyahat eden bazı insanlar hayal edin. Bu insanlar, nereden nereye, neden ve nasıl bir düşünce ile gittiğini izleyebildiğiniz insanlar olsun. Adlarını da ‘yol çizer’ koyalım. Ayakkabılarının kenarında bir kalem taşıyanlar ya da kimsede görmediğiniz türden farklı kalemli ayakkabılar giysinler bu ‘yol çizerler’ ve bu sayede de bu dünyadaki tüm adımlarında, tüm yolculuklarında iz bırakabilsinler. Biz de böylece kalabalık ve de karanlık içinde bu ‘yol çizer’lerin kendilerini hep belli edebildiklerini görebiliyor olalım. İşte öyle birini okuyacaksınız bugün benden. Dünya labirentindeki gerçek bir ‘yol çizer’i. Paris’te yaşayan Türk bir ressamın uç uca bağlanmış hikayeleri ile daha da anlaşılan resimlerinin ressamı olan sevgili *Utku Varlık*’ın bendeki yansımasını..

Açıkçası, kitaptan mı yoksa sergiden mi, ilk olarak hangisinden başlamam gerektiğinden emin olamadım. Çünkü 2 hafta evvel, Mongeri Binası'nda *Utku Varlık*'in 'Sanrı' isimli sergisini sindire sindire gezerken, bir müddet sonra bana kendisinin yazmış olduğu kitabının hediye edileceğinden ve ben de o akşam eve gider gitmez kitaba başlayacak, ardından da günler boyunca elimden bırakamayacak olduğumdan habersizdim. Galerinin hemen ortasında asılı olan ve aynı zamanda sergi davetiyesine de basılan resmi incelerken, açık pencereden içeri dolan rüzgarın bekçiliğinde uyuya kalan mavi elbiseli kadının uykusunda saklı olan gizi görmeye çalışıyordum. Resmin içindeki pencerenin hemen yanında, havalanan perdelerin kıyısında Utku Varlık'ın silueti resimden dışarı doğru taşıyordu. Sanki oradan bana bakıyor, bakarken de düş ile gerçeğin birbirinden ayrılmaz bir bütün olduğunu yeniden hatırlatmaya çalışıyordu. Bense, resmin hemen altındaki cümleyi tekrar tekrar okuyordum.

"Geceleri çıkıp gittiğim pencere hep sonsuzluğa açık, kuzey yıldızıyla karşı karşıya, gündüz ise bir parka bakıyor, çocukların oynadığı.." Utku Varlık

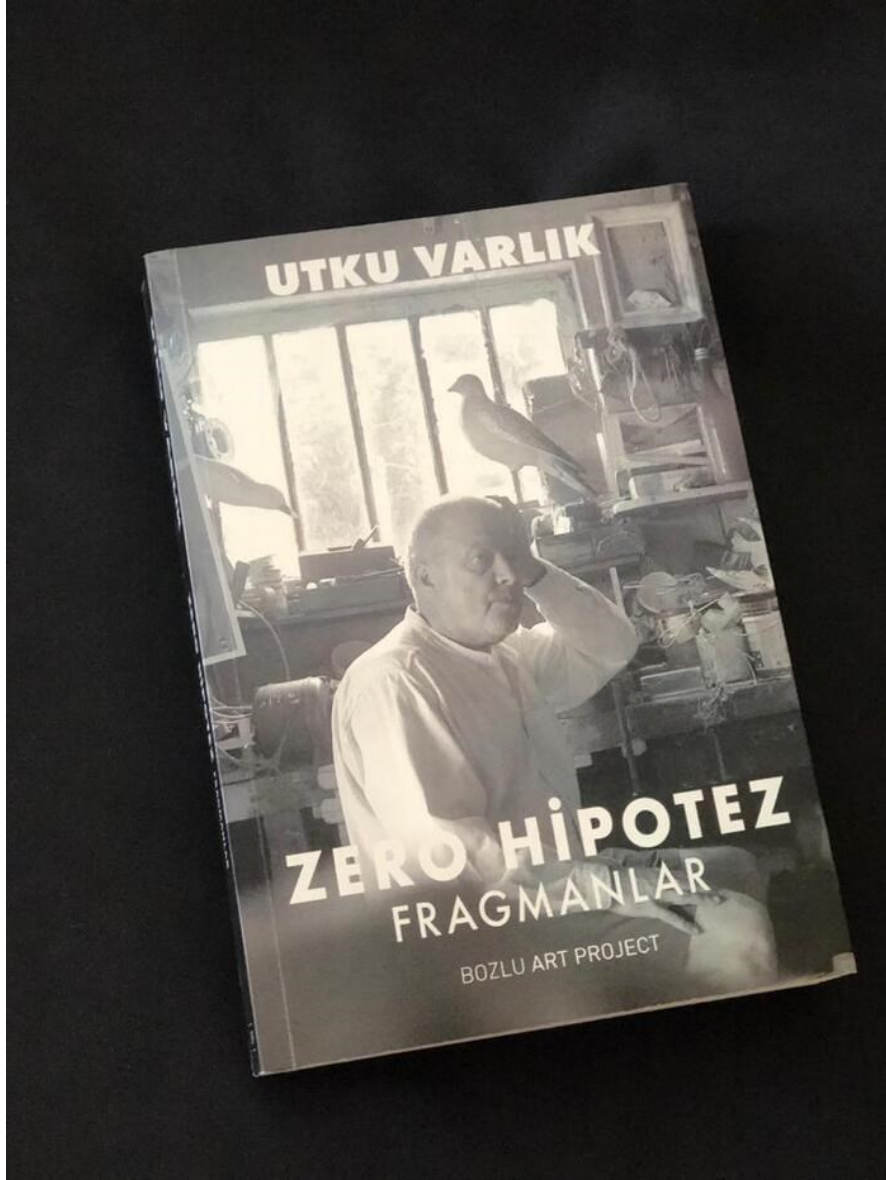
İtiraf etmem gerekirse kitapta altını çizdiğim cümleleri gayri ihtiyari peş peşe getirip yeni bir hikaye yazmak konusunda kendimi sürekli engellemek durumunda kaldım. Aynı mekanlarda geçmiş, eski ve gerçek anılara karşı zaafım

vardır benim, sanırım o nedenle aynı mekanları Utku Varlık'ın hikayelerinde dinledikten sonra kendi zihnimde değiştirmeye bile kalktım. Kısacası fazla karşılaşmadığım türden bir serüvendi. Bir sergide görmüş olduğum resimleri, o resimleri yapan ressamın yazdığı kitapla beraber yeniden hissetmek.

Bazı insanlarla yüz yüze tanışmanıza gerek yoktur hani bu hayatta. Bir satırı, bir kelimesi, bir eseri veya bir düşüncesi size kazayla bir yerlerde değmişse tanışmış daha doğrusu o kişiyi uzaktan da olsa tanımış olursunuz ya hani. İşte kitabı bitirdikten sonra Utku Varlık hakkında düşündüğüm bu oldu. Artık var olduğunu bilirken yokmuş gibi yapamayacak olduğumun farkındaydım ve onun anılarını kendi anılarım gibi içselleştirmiş olduğum için hayatıma daha da fazla yaşanmışlıkla devam edeceğimi de biliyordum. O nedenle hissettiklerimi yazmam biraz vakit aldı.

Bana göre en iyi hikayeler insanın kendisinin başından geçtiğinde ve de gerçekten her şeyi kendisi deneyimlediğinde yazılıyor. Kurmaca hiçbir şey yok. Her şey olduğu gibi. Oluş anındaki tüm düşüncelerle beraber. Sanırım o nedenle kitap beni biraz fazla içine aldı. Çünkü eski İstanbul, o günlerin sanat ortamı, sanatçıların yaşadığı sıkıntılar, elde edilmiş başarılar, yapılmamışın peşinden gitmeye dair olan güçlü inançlar beni oldum olası etkiler. Çünkü ben, kalabalığın aksine yürüyen, kalplerinin peşinden gidebilen, insanın aslında hükümdarının bir tek kendi olan kocaman bir ülke olduğunu taa derinlerinden bilen insanlardan etkilenirim. Bana güç verir bu yolculuklar. Kendinden ve emellerinden ne pahasına olursa olsun hiçbir sebeple vazgeçmek zorunda kalmamış insanların hikayeleri. İşte bu nedenden dolayı, içlerinden lav gibi dışarı taşan ruhların çıkılmamış yolculara çıkış hikayelerini bana hissettirebilmiş olduğu için fazlaca etkilendim ve de olabildiğince yavaş okumak istedim *Utku Varlık*'ın *'Zero Hipotez Fragmanlar'*ını. Ben bir kitap yorumcusu değilim ancak bana göre bu kitap hem bir yola çıkış hem de bir yol hikayesiydi. Kendisini en nihayetinde hep dönüşmek istediği kişiye dönüştürecek olan tutkunun sanatsal bir ifadesiydi. Sizden fiziki anlamda km'lerce uzakta olan birinin yaşanmışlıklarına ulaşmak ve duyguların mesafeleri etkisiz hale getirdiğine tanık olmak ise mucize gibi bir şeydi. Bir sanatçının en ince ayrıntısına kadar, sahiline çarpmış olan tüm dalgaları kendisinden geçerek başkalarına ulaştırma gayreti de öyle. Bir dünyadan bir dünyaya insan bedeninden oluşan bir köprü gibi uzandığını hayal etmek veya dünyanın tam ortasında bir yerlerde, onca engebeye ve de yuvarlaklığa rağmen dimdik ayakta durmaya çalışmanın dünyada varolmak olduğunu yeniden hatırlamak da öyle.

Bu kitap senden nasıl bir cümle doğurdu dersiniz bana; *“Ruha yol aldırın adımların bu hayattaki en zor seçimler olduğunu yeniden hatırladım.”* demek doğru olur sanırım. Çünkü çok az insanın ayaklarının dibine yığılmış olan geçmişi bu kadar dokunmaya hazırır insana. O nedene şimdi size gidin önce kitabı okuyun sonra da sergiyi gezin demeyeceğim. Onun yerine gidin hissedin diyeceğim.

Utku Varlık’ın kitabının editörü ve de sergisinin küratörü olan sevgili *Özlem İnay Erten* ile sergi sonrası sohbet ederken, Erten; *“gerçek dışı bir düş gibi geçen pandemi süreci ile serginin bağlantısı”ndan bahsetmişti bana. Ben de ona “düşlerin tek gerçeklik olduğuna inananlar ve de düş yoksunu bir dünyadan kaçış kapısı aralamak isteyenler”* öncelikli olarak gelmeli demiştim sergiye. Bunun ne güzel bir hediye olduğunu zaten, Mongeri Binası’na gittiğinizde anlayacaksınız. Son tarih 28 Ağustos.

Not: *Başlık, Utku Varlık*'ın kitabının ilk bölümündeki 'Hiç' hikayesinden altını çizmiş olduğum bir cümledir. (Sayfa, 21)